

26B:8

Fråga om nedsättning av bruksavgift på grund av bristfälligt vatten.

T.L. är sedan år 1981 ägare till en fastighet som är belägen inom verksamhetsområdet för Nybro kommuns allmänna va-anläggning. På fastigheten är uppförd en bostadsbyggnad om 4 rum och kök med en bostadsyta på 120 m². Byggnaden uppfördes år 1957 och är ansluten till kommunens va-anläggning.

T.L. yrkade förpliktande för kommunen att återbetala hälften av de va-avgifter som han betalat under tiden 15 januari – 30 juni 1990.

Som grund för yrkandet anförde T.L. att han, till skillnad från va-abonnenter utanför Målerås, inte haft ett fullgott vatten under den aktuella perioden.

Kommunen bestred yrkandet. Om kommunen skulle befinnas återbetalningsskyldig för hela eller del av den aktuella tidsperioden vitsordade kommunen dock en återbetalning med 50 procent av avgiften för vatten vid en årsförbrukning av 240 m³ som skälig i och för sig.

T.L. anförde vidare: Vattnet har haft nedsatt kvalitet i fråga om smak och lukt från mitten av januari 1990 till början av juli samma år. I slutet av maj blev vattnet också grumligt. När kommunen klorerade vattnet blev detta helt odrickbart. Färgen på vattnet har varit gulaktig, mest under januari och februari. Under dessa månader och under april och maj var vattnet totalt sett sämst. Vattnet orsakade att nytvättade kläder luktade och att handfat och toalettstolar blev gulaktiga i färgen efter rengöring. Vissa tider fick T.L. och hans hustru hämta vatten för matlagning och konsumtion hos bekanta som bor tre mil bort. De fick också lov att köpa dricksvatten på flaska. Under perioder då vattnet gick att dricka lät de först koka det. För att förbättra kvaliteten lät de också vattnet spola 5–10 minuter innan de använde det. Allt detta medförde ökade utgifter som inte kan fastställas exakt eftersom de inte bokfördes. Någon gång i januari-februari framförde T.L. klagomål beträffande vattnet till kommunen.

Kommunen gjorde gällande att den inte hade varit försumlig och anförde: Det kan vitsordas att de 200 av kommunens totalt 15 000 va-abonnenter som försörjs med vatten från Målerås vattenverk under senare delen av april och början av maj 1990 erhöll ett kvalitativt sämre vatten. Övriga tider kan någon

försämring av vattnet inte vitsordas. Hur kvaliteten var under januari och februari det året känner kommunen inte till. Efter analys av ett rutinemässigt uttaget prov den 28 februari 1990 kunde konstateras att vattnet bedömdes otjänligt ur bakteriologisk synvinkel på grund av för hög halt av kolibakterie. Bakterieförekomsten kunde lokaliseras till den nyaste, åren 1988–89 borrhade vattentäkten i Målerås som betecknas brunn III. Kommunen beslöt då att ta denna brunn ur produktion och i stället från den 19 mars ta i anspråk två äldre reservvattentäkter, brunnarna I och II.

Kommunen gav i målet in analysrapporter över bakteriologisk och kemisk undersökning av dricksvattnet i Målerås och sammanställningar av dessa för perioden 28 februari 1990 till 12 december 1990.

Va-nämnden yttrade:

Det av kommunen åberopade analysmaterialet är resultatet av den intensifierade provtagning som inleddes sedan en för hög halt av kolibakterie konstaterats vid rutinkontrollen den 28 februari 1990. Under den period från mitten av januari till början av juli som T.L. uppger sig inte ha haft fullgott dricksvatten har provresultat redovisats från några provtillfällen i månaderna mars–maj 1990. Totalt har för dessa månader redovisats 14 prov med avseende på vattnets kemiska sammansättning uttagna under elva olika dagar och 23 prov avseende den bakteriologiska sammansättningen uttagna under 13 olika dagar. Proven är tagna vid vattenverket och på vissa punkter i nätet. I fråga om den bakteriologiska undersökningen har vattnet bedömts "tjänligt" vid samtliga prov utom vid ett tillfälle den 14 mars 1990 då utlåtandet blev "tjänligt med anmärkning" på grund av förekomst av koliforma bakterier. Vid den kemiska undersökningen föranledde sex av de 14 proven utlåtandet "tjänligt med anmärkning. För två av dessa prov som togs den 19 mars och ett den 28 mars var anmärkningen av teknisk art på grund av halten nitritkväve. I analys-sammanställningen har också noterats spår av grumlighet och bottensats i proven tagna den 19 mars. Vid ett prov taget den 17 maj var anmärkningen av estetisk och teknisk natur föranledd av hög manganhalt (0,07 mg/l). Även för ett prov taget den 21 maj har noterats hög manganhalt (0,06 mg/l) och dessutom hög halt av nitritkväve (0,007 mg/l) och anmärkningen var av estetisk och teknisk natur. Utlåtandet "tjänligt med anmärkning" har också i analys-sammanställningen redovisats för ett prov taget den 30 maj 1990 för vilket även noterats spår av grumlighet och bottensats. Sådana spår har också noterats i prov tagna den 6 mars och 7 maj men vattnet har i dessa fall inte föranlett anmärkning. Kommunen har fortsatt provtagning-

arna under hösten 1990 och i redovisade prov har vattnet denna tid bedömts tjänligt utom i två fall då det bedömts tjänligt med anmärkning, i det ena fallet på grund av hög halt av heterotrofa bakterier och i det andra på grund av turbiditeten. Sammantaget kan av analyserna tiden 28 februari – 12 december 1990 utläsas att vattnet vid ett tillfälle varit otjänligt och i övrigt från bakteriologisk synpunkt bedömts tjänligt, för ett prov under våren och ett taget under hösten med vissa anmärkningar. Vid den kemiska analysen har nära hälften av proven under våren föranlett utlåtandet "tjänligt med anmärkning". Vid undersökningstillfällena har någon lukt eller smak från vattnet inte kunnat påvisas.

Enligt 26 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar skall avgiftsskyldighet mellan fastigheterna inom allmän va-anläggnings verksamhetsområde fördelas efter skälig och rättvis grund. Regeln skall tolkas så att fördelningen av avgiftsskyldigheten i princip skall ske efter den huvudsakliga nytta som varje särskild fastighet har av va-anläggningen. Konsekvent tillämpad leder principen bl.a. till att avgifterna för fastigheter som får vidkännas en någorlunda varaktig och påtaglig minskning av nyttan skall reduceras i förhållande till avgifterna för övriga fastigheter. Det är uppenbart att brister i fråga om kvaliteten hos det renvatten som tillhandahålls från va-anläggningen kan medföra en sådan minskning av fastighetens nytta av anläggningen att avgiftsreduktion enligt det anförda skall ske.

I målet är ostridigt att det vatten som levererats från Målerås vattenverk i vart fall under senare delen av april och början av maj 1990 haft en sämre kvalitet än vatten som levererats till andra abonnenter inom va-anläggningens verksamhetsområde. Kommunen har vitsordat en försämring endast under denna tid och hävdar att fråga var om en mindre, sporadisk försämring medan T.L. gjort gällande att han erhållit försämrat vatten från mitten av januari till början av juli. I kommunens egen utredning om orsakerna till försämringen av vattnet har uppgetts att bismaken berodde på överbelastning av reservvattenbrunnen nr I, att klagomålen började komma in först efter den 19 mars och att smak- och luktproblemen upphörde en kort tid efter att brunnen togs ur drift i slutet av maj. Vad kommunen sålunda anför sammanställt med analysresultaten och T.L:s uppgifter visar att denne erhållit ett vatten som inte varit av den kvalitet som en brukare av kommunens renvattenanläggning är berättigad att fordra och att försämrat vatten i vart fall kan ha levererats från den 19 mars, då reservvattentäkten togs i drift till en bit in i juni 1990. Att någon smak och lukt av vattnet inte kunnat påvisas ens vid provtillfällena i slutet av april och början av maj då även kommunen vitsordar att smak- och luktproblem förelåg, tyder på att problemen inte varit helt konstanta

och/eller att de kan ha varierat inom olika delar av va-nätet i Målerås. Hur lång tid som försämringen kan ha kvarstått efter att reservvattenbrunnen nr I togs ur drift är stridigt mellan parterna. Kommunen har inte redovisat några analysresultat för juni månad. T.L:s påstående att försämringen varade ända till början av juli vinner stöd av det intyg från en boende i Målerås som åberopats i målet och bör därför kunna godtas. Det förhållande att vattnets kvalitet ostridigt förbättrades en tid efter att reservvattentäkten togs ur drift talar för att utnyttjandet av denna varit en viktig orsak till den försämrade vattenkvaliteten. Det kan mot denna bakgrund inte anses klarlagt i målet att vattnet även före den 19 mars 1990 var varaktigt försämrat på ett sätt som medfört en sådan minskning av nyttan av anläggningen för T.L:s fastighet att avgiftsreduktion kan ifrågakomma. Va-nämnden finner därför, vid en samlad bedömning av vad som förekommit i målet, att T.L. skall vara berättigad till reduktion av bruksavgiften för tiden den 19 mars 1990–30 juni samma år.

T.L:s yrkande innebär en nedsättning av totalt erlagda bruksavgifter med hälften medan kommunen i och för sig vitsordat en sådan nedsättningsnivå endast i fråga om avgiften för vattenförsörjning. Vattenkvaliteten torde, som T.L. hävdar, ha medfört en viss överkonsumtion genom bortspolning varför det saknas anledning att göra åtskillnad mellan de delar av bruksavgiften för renvatten som taxemässigt hänförs till vattenförsörjning respektive spillvattenavlopp.

Graden av nedsättning måste grunda sig på en skälighetsbedömning. Va-nämnden prövar skäligt att i detta fall bestämma nedsättningen i enlighet med T.L:s yrkande till hälften av full avgift.

T.L:s talan skall således bifallas på så sätt att Va-nämnden fastställer en skyldighet för kommunen att till honom återbetala hälften av den del av erlagda bruksavgifter som belöper på tiden den 19 mars 1990–30 juni samma år jämte på beloppet utgående mervärdesskatt.

Va-nämnden fastställde att kommunen var skyldig att till sökanden återbetala hälften av bruksavgiften för tiden den 19 mars–30 juni 1990.

Beslut: 1992-04-13, BVa 28
Mål nr: Va 357/90

Nybro kommun överklagade beslutet och yrkade i Vattenöverdomstolen att T.L:s talan skulle ogillas.

T.L. bestred ändring.

Vattenöverdomstolen yttrade:

T.L. och kommunen har åberopat samma omständigheter som vid Va-nämnden.

Vattenöverdomstolen finner, i likhet med Va-nämnden, visat att T.L. under våren 1990 har erhållit vatten av sämre kvalitet än andra abonnenter inom kommunens verksamhetsområde. Härigenom har han haft mindre nytta av va-anläggningen än de fastighetsägare som erhållit fullgott vatten. Detta förhållande bör, som Va-nämnden närmare har utvecklat, föranleda avgiftsreduktion för T.L. under den tid och på det sätt som Va-nämnden har bestämt. Frågan om kommunen varit försumlig eller ej saknar enligt Vattenöverdomstolen betydelse för avgörande av abonnenternas inbördes avgiftsskyldighet. Kommunens talan skall därför lämnas utan bifall.

Vattenöverdomstolen fastställde Va-nämndens avgörande.

Dom: 1992-12-08, DTVa 16

Mål nr: TVa 617/92